

Üniversite-Sanayi İşbirliği (III)

Aykut Göker

Üniversiteyle **sanayi** arasında asıl bağı, ‘**mühendislik**’ öğretimini üniversitenin üstlenmesi oluşturdu, demiştik. Bilindiği gibi, ‘**sanayi**’ kavramı, “çağdaş iktisatta mal, hizmet ya da gelir kaynağı üreten ya da sağlayan üretken girişimler ya da örgütlenmeler grubunu ifade eder. Bu açıdan ‘sanayi’, en genel tanımıyla, çoğu zaman sanayi dışı olarak düşünülen, resmî istatistiklerde de böyle sınıflandırılan, tarım ve hizmet sektörlerini de içine alır” [Ana Britannica]. O nedenle, burada sözü edilen, ‘üniversiteyle sanayi arasındaki bağ’, ‘üniversiteyle bütün üretim sektörleri arasındaki bağ’ olarak da okunabilir.

‘**Mühendislik**’, ‘**tasarım**’ ve ‘**konstruksiyon**’u konu alan bir uygulama bilimi (*science of application*) ve matematiğidir. Üniversite, mühendisi, ‘tasarım’ (*design*) ve ‘konstruksiyon’ için yetiştirir. ‘**Tasarım**’, bir ürün, üretim yöntemi ya da sistem ortaya koymaya yönelik zihinsel süreci (prosesi); daha açık bir deyişle, bir şeyin biçimini zihinde oluşturma, bir şey için zihinde bir biçim yaratma ve sonra da bunu plâna, çizime, hesaba dökme eylemini ifade eder. ‘**Konstruksiyon**’ ise, bir şeyi yapma / inşa etme süreci (prosesi), san’ati / hüneri ya da tarzı; ya da bir şeyin anlamını açıklama, yorumlama / açıklığa kavuşturma eylemi anlamına gelir.

Tasarım ve konstruksiyon hizmetleri, insan ve toplum yaşamının sürdürülebilmesini sağlayan bütün üretim sektörleri için olmazsa olmaz türünden gereksinimlerdir. Bu açıdan, gereksinim sahibi üretim sektörlerinin bu gereksinmeyi karşılayacak mühendisleri yetiştiren üniversiteyle yakın temas içinde olmayı istemeleri doğal karşılanmalı. Üniversitenin de, mühendisini yetiştirdiği sektörlerde ne olup bittiğini izleyebilmek, en azından, gereksinmelerindeki değişikliklerin farkına varabilmek için böylesi bir teması sürdürmeye ihtiyacı olsa gerektir. Örneğin, günümüz mühendislerinden şu yeteneklerle donanmaları beklenmektedir:

- Hayat boyu öğrenme potansiyel ve dinamikliği;
- Rekabet içinde işbirliği yaparak öğrenme esnekliği;
- ‘**Öğrenen organizasyon**’u yaratabilme becerisi;
- **Bilgi yönetimi** becerisi;
- İşletme düzeyinde **izlenecek teknoloji, AR-GE ve inovasyon politikasını tasarlama ve yönetme becerisi**;
- Zaman ve kalite yönetiminde yetkinlik;
- Çok disiplinlilik ya da farklı disiplinler açısından da dünyaya bakabilme, olguları çözümleyebilme yeteneği;
- Farklı disiplinlerden ya da farklı kültürlerden olanlarla iletişim kurabilme ve işbirliği yapabilme becerisi;
- Her türlü ortamda takım çalışması yapabilme becerisi;
- Özellikle de **enformasyon ve telekomünikasyon teknolojilerine hâkimiyet**;
- **Mühendislik kararlarının toplumsal, ekonomik, çevresel etkilerini kavrayabilme, çözümleyebilme yeteneği**; diğer bir deyişle, **sistemik bakış açısı, sistemik yaklaşım**;
- Ve elbette, kendi meslek dalında, **örtük bilgide** (*tacit knowledge*) üstünlük; **AR-GE’ye yatkınlık ve inovasyon becerisi**.

Gereksinmelerdeki bu değişim, ancak, üniversiteyle sanayi arasında bir diyalog ortamı varsa; ortak bir anlayış geliştirilebilmişse öğretim programlarına yansıtılabilir. Kaldı ki, mesele,

yalnızca yeni mezunları istenilen düzeye getirmekle bitmiyor; iş hayatındaki mühendislerin de aynı yetkinliğe eriştirilmeleri gerekiyor. Hele de, çağımızda, **mühendislik bilgisinin yarı ömrünün 2,5-7,5 yıl arasında değiştiğini** hatırlarsak; mühendisin sürekli olarak bilgilerini yenilemesi gereği ortaya çıkıyor. Bütün bunlar, diyalogun çok daha ötesine geçen üniversite-sanayi işbirliklerini gerektiriyor.

Diyorsanız ki, verdiğin bu mühendislik profilindeki değişim örneği bile, bizim sanayimizin talepleriyle pek de ilintiliymiş gibi gözüküyor ve bu ülkede mühendislerden beklenen, **genellikle**, teknisyenlik işlevinin ötesine zaten geçmiyor; söz konusu olan Türkiye ise, sen, üniversiteyle sanayi arasında hangi mühendislik bağından söz ediyorsun? Onu da gelecek yazıya bırakalım.

CBT, 06 Nisan 2002.